

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADELA SF. SPIRIDON, 3
TELEFON 41/57

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechin 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

S U M A R

Un nou tratat de Procedură civilă de d-l C. Hamanglu, consilier la Curtea de apel din Craiova.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea I:* Eudoxia G. Papadopolu cu Maria C. Popescu. — *Secțiunea II:* Șimion N. Pisău cu Societatea „Astra-Română”.

Tribunalul județului Neamțu: Sofia Rapaport cu Herșcu Rapaport ș. a.

Un nou tratat de Procedură civilă

Este o adevărată plăcere intelectuală citirea unei cărți interesante, bine și frumos scrisă în același timp. Dacă unele lucrări sunt adevărate tratate științifice de doctrină juridică, ele lasă uneori de dorit din punct de vedere al metodei, al clarității, al sistematizării materiilor sau al stilului în care sunt scrise. Nu e de ajuns numai adunarea minuțioasă și completă a unui material juridic, oricât de bogat și folositor ar fi el; interesează mult și modul tratării lui, talentul expunerii și argumentării diferitelor chestiuni, planul general și armonic alcătuit, al întregului material adunat. Și fiind vorba de o lucrare relativă la procedura civilă, o comparațiune sumară făcută între opera învățatului profesor universitar Alexandru Șendrea, din nefericire rămasă neterminată, și între tratatul de procedură civilă a lui Chebapce, evidențiază în mod luminos valoarea și importanța metodei și a sistematizării unei lucrări.

Un astfel de tratat, cu un bogat material știin-

țific, în curent cu nouile tendințe și teorii moderne în drept, bine și frumos scris, și în același timp admirabil sistematizat ca plan și concepție generală, este lucrarea: «*Tratat teoretic și practic de procedură civilă*», a d-lui Eugen Herovanu, avocat din Iași, doctor în drept și fost profesor suplinitor la facultatea juridică din acel oraș. D-l Matei Cantacuzino, strălucitul avocat și profesor universitar din capitala Moldovei, în scrisoarea-prefață din fruntea volumului, caracterizează calitățile fundamentale ale acestei prețioase lucrări a d-lui Herovanu prin următoarele cuvinte: «*... o gândire sinceră, o cercetare conștiințioasă și adâncă, o expunere clară, o pană elegantă și mai presus de toate o preocupare înaltă de dreptate și de armonie socială*».

Ar fi de ajuns aceste aprecieri ale eminentului profesor dela facultatea de drept din Iași, pentru a ne scuti de orice recomandare a lucrării d-lui Eugen Herovanu. Cine cunoaște pe d-l Matei Cantacuzino și cumpătarea cu care d-sa are obiceiul de a aduce laude inutile, atunci elogiile ce d-sa face operei juridice a d-lui Herovanu, ar fi consacrarea decisivă a valorii ei. Totuși ne vom încerca și noi de a face o analiză acestui tratat teoretic și practic de procedură civilă, sintetizând pe cât ne va fi posibil, ideile fundamentale ale scrierei d-lui Herovanu, concepția ce a prezidat la alcătuirea ei, insistând asupra planului original, și deci personal autorului, în ceea ce privește tratarea diferitelor chestiuni din această primă parte eșită de sub tipar.

Natural că d-l Herovann nu este un novator în doctrina și practica formală a acestei ramuri a dreptului; totuși d-să are o parte importantă în alcătuirea lucrării, care 'i este absolut personală: e acea „*preocupare înaltă de dreptate și de armonie socială*“, despre care ne vorbește d-l Matei Cantacuzino în scrisoarea-prefață, preocupare frumoasă și ideal umană de adevăr și justiție, care se degajează cu o discretă profuziune din toate paginile cărței sale. Anterior tratatului său, avem în bibliografia românească scrierile prețioase ale savantului Alexandru Șendrea și ale dogmaticului G. Tocilescu; pe urmă, lucrările utile ale d-lor Săndulescu-Nănoveanu și Chebapce, și în fine scrierile doctrinare ale d-lor D. Negulescu, G. Mironescu și N. Luca, neuitând nici meritoasa și bine sistematizată adnotare a procedurii civile datorită d-lui Em. Dan. Natural că toate aceste lucrări și-au valoarea și importanța lor necontestată. D-l Eugen Herovanu însă, în noul său tratat, fără a neglija munca și operele acestor distinși premergători ai săi, a știut, ca utilizând atât lucrările lor, cât și acele ale celor mai străluciți reprezentanți ai doctrinei franceze și germane, să pună în lumină și nota sa personală în modul de tratare și în planul general al lucrării, calități care constituiesc partea sa originală de muncă, de adevărată creațiune intelectuală.

Procedura civilă, după definițiunea lui Pothier este: «totalul regulelor pentru cererile de chemare în judecată, pentru apărări și intervenții, pentru cercetarea pricinelor, pentru judecata acestora, pentru mijloacele de reformarea hotărâreilor judecătorești și pentru aducerea lor la îndeplinire». Mai scurt și mai caracteristic a definit-o Garsonnet: «*Totalul formelor după care se dă și se dobândește justiția*». Formele de procedură «*sunt școala ordinei și a disciplinei*», a zis Ihering, iar Tissier a spus: «*O bună procedură, într'o țară, este un element de forță și de vitalitate*». Cu toții ne plângem de formele multiple, greoaie, încete și costisitoare ale procedurii, și în mare parte, aceste recriminări aduse uzanțelor procedurale sunt pe deplin justificate. Era o vreme, zice d-l Herovanu, când se credea că sufletul procedurii e șicana, că formele judecătorești n'au altă menire decât de a îngreui mersul proceselor...; până la un punct lucrul se explică. Formele n'au fost nici

odată în gustul și în sentimentul mulțimei, pentru că în afară de excesele pe care le provoacă, ele jenează liberile manifestări ale voinței. Pe de altă parte, legile de forme deșteaptă în genere, mai puțin interes decât cele de fond, pentru că lăsând în umbră legătura lor cu principiile naturale de justiție, dau impresia unor instituțiuni arbitrare».

Lucrarea d-lui Eugen Herovanu, care este un tratat teoretic și practic în același timp, ese din cadrul unui simplu comentariu exegetic al codului de procedură civilă; ea nu este numai o explicare didactică a regulelor ce guvernează materia complexă și variată a acestei capricioase ramuri a dreptului. D-l Herovanu ne dă în opera sa o admirabilă expunere sintetică a teoriei codului și legilor de procedură, punând în relief rolul și importanța lor, demonstrând în mod luminos că domeniul procedurii civile e cărmuit de idei și principii bine statornicite, și că ignorarea lor conduce în mod fatal, cu ocazia aplicării ei, la o adevărată tiranie a formelor. De aci, formalismul procedural. D-l Herovanu se silește în lucrarea sa, să lămurească toate aceste principii diriguitoare în interpretarea și aplicarea legilor. D-sa analizează instituțiile procedurale, nu numai sub raportul lor istoric și juridic, dar mai cu seamă din punct de vedere al funcțiunii sociale ce o îndeplinesc, comparativ cu evoluțiunea generală juridică și socială.

În studiul și examinarea diferitelor controverse, d-l Herovanu nu este sclavul regulelor codificate, ferindu-se a se conduce de abstracțiuni juridice cari falsifică dreapta judecată.

La fiecare pas, în desfășurarea studiului său, d-să semnaleză toate lacunele observate în practica sa de avocat și profesor de drept, dând soluțiunile necesare și adecuate chestiunilor respective, pentru îndreptarea acestor lacune. În acest scop, d-sa se servește de întregul material pe care i-l oferă dreptul comparat și experiența istorică generală, fără a se atinge însă de actualul sistem al legilor, preconizând mai multe reforme cu caracter evolutiv. Firul conducător al discuțiunilor sale și al criticelor ce aduce actualului sistem legislativ este că nici o dispoziție din lege nu poate avea ca rezultat decât o soluție logică, simplă și utilă din punct de vedere al echilibrului și al armoniei sociale.

În ceea ce privește metoda întrebuițată în clasarea și studiul procedurii civile, d-sa se îndepărtează de ordinea stabilită de legiuitor, încercându-se a 'i da o direcție mai firească și mai conformă subiectului tratat, dând expunerii claritatea cea mai mare, așa ca explicările și argumentele sale să poată fi urmărite cu înlesnire și cu folos. În acest scop d-sa dă la o parte din textul lucrării tot ce ar fi putut îngreua înțelegerea și interpretarea lui logică și naturală, rezervând notelor, atât de numeroase și de importante, toate lămuririle accesorii, precum și indicarea tuturor izvoarelor și a scriitorilor români și străini, ale căror păreri d-sa le citează la fiecare pagină. Și e bine că aceste trimiteri și citațiuni d-l Herovanu le pune în note. Ele completează și lămuresc argumentele din corpul lucrării, fără a întrerupe continuitatea frumoasă și plină de elocvență a textului lucrării. Căci, am uitat a spune, dar pe lângă valoarea științifică a operei, lucrarea d-lui Herovanu excelează și din punctul de vedere al clarității și purității limbei în care este scrisă. Fără a cădea în exagerarea unor preciozități literare, fraza d-lui Herovanu păstrându-și caracterul său științific, nu are monotonia și lipsa de culoare a unei opere de știință rigidă. Din contra, stilul său este colorat și plin de vigoare, dând întregii lucrări un suflu de viață și de atracțiune. E de sigur reminiscența îndepărtată a timpului frumos, când d-l Herovanu se ocupa cu mult talent și de literatură.

Am spus dela început că d-l Herovanu ne dă în această lucrare numai partea primă a studiului său teoretic și practic asupra procedurii civile și anume : în primul capitol discuțiuni complete și luminoase asupra principiilor generale ale acestei materii a dreptului ; în al doilea capitol d-sa ne expune ideile diriguitoare în procedura civilă, iar în al treilea capitol enumerarea clară și bine documentată a sancțiunii acestor reguli de procedură. În dezvoltarea tuturor acestor chestiuni, d-sa arată că legile de procedură sunt complimentul legilor pentru fondul drepturilor, insistând asupra obiectului, rolului lor social și al metodei în studiul procedurii. Trece apoi la analiza importantei chestiuni a neretroactivității legilor (legi de organizare, de competență, de urmărirea, de probe), ajungând la concluziunea că : *e greșită părerea generală că legile de procedură ar fi*

retroactive. Examinând principiul că legile speciale au precădere asupra legilor generale, d-sa conchide că regulile de procedură civilă trec înaintea celor corespunzătoare din codul civil. Că la început, deși legile au fost exclusiv teritoriale, ele și-au schimbat acest caracter grație evoluțiunii sociale. De aci, ideea personalității dreptului a trebuit să cedeze în fața a trei principii : ordinea publică internațională și autonomia voinței individuale, cu regula «*locus regit actum*». D-sa stabilește că legea română nu consacră teoria statutelor și că legile de organizare judecătorească și de competență sunt de ordine publică internațională și de aplicațiune teritorială ; că ordinea publică legală, e corectivul autonomiei voinței. Trecând la ideile diriguitoare în procedura civilă, d-l Herovanu documentează că, în organizarea actuală, egalitatea în fața justiției nu este de cât relativă ; că jurisdicțiunile sunt fixate prin lege, că principiul a două grade de jurisdicțiune e o garanție de bună judecată și de control enumerând excepțiile la regulă și legitimitatea lor.

Continuând d-sa explică sensul maximei că : „*Tribunalele nu pot delega justiția*“, insistând asupra doctrinei și jurisprudenței diferitelor sisteme în ceea ce privește principiul că dezbaterile sunt orale și publice arătând că oralitatea este superioară instrucțiunii scrise. Analizând principiul neintervenției judecătorului, d-l Herovanu face o paralelă între sistemul francez și austriac, cu o interesantă incursiune în dreptul comparat, enumerând diferitele obiecțiuni ce se aduc fie-cărui din aceste sisteme. Raportând acest principiu la legislația română, d-sa conchide că e mai preferabil ca părțile să conducă ele singure procedura, dar numai sub controlul eficace al judecătorului, lămurind că sistemul legii române se justifică și din punct de vedere juridic, și din acela al cerințelor locale. Trecând mai departe în studiul principiului neintervenției judecătorului, arată că în sistemul procedurii române, deși rolul judecătorului este mai mult pasiv, totuși sunt cazuri când motive grave sau interese bine legitimate impun intervenția sa din oficiu, citând cazurile art. 705 din codul comercial ; art. 219 și 221 din codul civil ; art. 67, 95, 109, 152, 221, 222, 657 și 736 din procedura civilă și 76, 81 și 83 din legea judecătorilor de ocoale. Iar drept concluzie, d-l Herovanu vorbind de rolul frumos și înalt social

al judecătorului și de necesitatea și momentul când el trebuie să intervină, descrie acest rol și acest moment prin următoarele admirabile cuvinte cari ar trebui să formeze «crezul» și să fie o adevărată călăuză sufletească a ori-cărui magistrat: „*A menține egalitatea părților în fața justiției, fără a lua sub nici o formă și sub nici un cuvânt apărarea uneia din ele; a face să triumfe adevărul, fără a înlătura totuși probele discutabile, dar admise din partea protivnică; a armoniza interesul superior și permanent al justiției cu interesele vremelnice și adeseori capricioase ale celor ce se judecă, a exercita în fină un control riguros a întregii proceduri fără a restrânge însă întru nimic libertatea de acțiune și interesul legitim al părților; iată ce trebuie să aibă în vedere orice judecător când voește a mijloci cu folos în cercetarea cauzelor pe care e chemat să le deslege*“.

În ultima parte a vol. I din tratatul său teoretic și practic de procedură civilă, d-l Herovanu intrând în studiul sancțiunilor regulelor de procedură, ne vorbește pe larg despre „nulități“, dându-le definiția și diferențiindu-le după natura și după efectele lor. D-sa arată că în legislațiunea comparată, reglementarea nulităților de procedură face obiectul a patru sisteme deosebite. Vorbind de sistemul legii române d-sa enumără cele trei cazuri prevăzute de art. 735 pr. civ. și anume: a) nulitatea provenită din cauza incompetenței celui ce a redactat actul; b) nulitatea provenită din o neregularitate prejudiciabilă părților; și c) nulitatea expres prevăzută de lege, conchizând că: în sistemul legii române este fără interes de a se ști dacă regulele pentru nulitatea actelor se aplică dispozițiilor imperative și pozitive și că violarea formelor substanțiale nu atrage nulitatea unui act de cât numai în condițiile determinate de art. 735 pr. civ. Termină cu această parte arătând că art. 735 pr. civ. se aplică tuturor formelor de procedură extrinsece și intrinsece. Apoi după ce d-l Herovanu explică cari sunt nulitățile de ordine publică și acele de ordine privată și ce se înțelege prin cuvintele: „forme“, „formalități“ și „acte de procedură“, d-sa trece la teoria nulităților de procedură, lămurind că hotărârile judecătorești sunt acte de procedură; insistă asupra tehnicii anulării, explicând că nulitatea nu are loc de drept, că ea trebuie să fie cerută pe cale judecătorească și că un act declarat nul, nu este întotdeauna

desființat în mod complet uneori putând produce efecte secundare în justiție. În fine, d-l Herovanu termină partea întâia eșită de sub tipar studiului său teoretic și practic de procedură civilă analizând sancțiunile sub norma de pedepse și despăgubiri a înfrângerii formelor de procedură exprimând regulele de competență în materie de pedepse, și regulele de competență în materie de despăgubiri.

Acesta este, în rezumat, cuprinsul importantei lucrări a d-lui Eugen Herovanu. Dat fiind planul și concepția ei generală schițată în prefață, precum și întinșa cultură juridică și dragostea de muncă îndobște cunoscută a autorului ei, avem credința că nu peste multă vreme vor apare de sub tipar și celelalte părți ale acestei lucrări, care se prezintă dela început sub cele mai frumoase speranțe de succes.

C. Hamangiu

Consilier la Curtea de apel din Craiova

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I

Audiența dela 26 Ianuarie 1915

Președinta d-lui C. R. Manolescu, președinte

Eudoxia G. Papadopolu cu Maria C. Popescu

RETRACT LITIGIOS. — MIJLOC DE APĂRARE — CÂND POATE FI PROPUS. — ART. 1402 C. CIV.

RETRACT LITIGIOS — TRANZACȚIE. — TUTORE. — ART. 413 ȘI 1402 C. CIV.

1° Retractable litigios fiind un mijloc de apărare, poate fi propus în orice stare a procesului, până când nu intervine asupra dreptului contestat, o hotărâre definitivă cu putere de lucru judecat.

2° Dispozițiunile art. 413 c. civ., cari prevăd ce anume forme trebuiesc îndeplinite de către tutore pentru a putea încheia o tranzacție nu se pot întinde prin analogie și la cazul când tutorele propune retractul litigios, de oarece deși tranzacțiunea ca și retractul litigios au de efect de a pune capăt unui proces, însă pe când tranzacția este un contract pentru existența căruia se cere consimțământul ambelor părți, retractul litigios constieuit numai un mijloc de apărare pen-

tru invocarea căruia legea nu cere și nici nu putea să ceară îndeplinirea formalităților speciale cerute pentru încheerea unei tranzacțiuni.

No. 54. — Respins recursul făcut de Eudoxia G. Papadopol ș. a., contra deciziei No. 195 din 1914, a Curței de apel din București, secția II, în proces cu Maria C. Popescu.

S'a ascultat citirea raportului făcut în cauză, de d-l consilier Gr. Ștefănescu; pe d-l avocat S. Rozental pentru recurent, în dezvoltarea motivelor de casare; pe d-nii avocați N. Miteșcu și Dumitrescu, pentru intimată, în combateri; pe d-l procuror Stătescu, în concluziuni pentru respingere.

Curtea deliberând,

Asupra motivului I de casare :

I. «Violarea art. 1402 și 1403 c. civ. și exces de putere.

«Curtea examinând și admitând retractul litigios propus de tutoarea Maria Popescu, după apărarea asupra fondului, prin care contesta filiațiunea autoarei noastre Maria Zisu, și numai pentru cazul când această filiațiune s'ar fi dovedit, violează sus citatele articole și comite un exces de putere întrucât retractul litigios nu poate fi cerut prin concluziuni condiționale sau subsidiare.

Având în vedere că din decizia No. 195 din 27 Noembrie 1914, și din jurnalul No. 2317 din 7 Noembrie acelaș an, care a servit de bază acelei deciziuni, se constată că Curtea de apel, a trimis pe minorii Ion, Constantin și Maria, reprezentați prin tutoarea lor legală Maria C. Popescu, în posesia averii rămasă dela defunctul Dumitru Popescu, după ce a constatat că au depus suma cu care recurenții Eudoxia G. Papadopol și Vasile Papadopol, au cumpărat drepturile succesoriale ale Mariei H. Zisu, în averea numitului defunct;

Că, pentru a da această soluțiune, Curtea de apel constată că defunctul Dumitru Popescu, a fost frate cu Maria Zisu, autoarea recurenților și cu Constantin Popescu, tatăl minorilor intimați în recurs; că, tutoarea acestor minori propunând retractul litigios, prevăzut de art. 1402 și următoarele c. civ., și oferind să plătească recurenților suma cu care au cumpărat drepturile succesoriale ale Mariei Zisu, în averea lui de cujus, Curtea de apel a admis retractul litigios propus, și constatând că minorii au depus prețul și celelalte cheltueli ale cumpărării, a dispus trimiterea minorilor în posesia averii numitului defunct;

Având în vedere că prin acest prim motiv de ca-

sare recurenții impută instanței de fond că a violat art. 1402 și urm. c. civ., și a comis un exces de putere când a examinat și a admis retractul litigios propus de tutoarea Maria C. Popescu, după apărarea asupra fondului, adică după ce aceasta a contestat filiațiunea Mariei Zisu, autoarea recurenților;

Având în vedere că este adevărat că Curtea de apel examinează și admite retractul litigios după ce stabilește că Maria Zisu și defunctul Dumitru Popescu sunt frați;

Că, însă, din concluziunile scrise depuse de intimați la instanța de fond, se constată că dânșii au invocat și au discutat, în prealabil, retractul litigios și apoi s'au apărat în fond, contestând filiațiunea autoarei recurenților;

Considerând că, de altfel, retractul litigios fiind un mijloc de apărare, poate fi propus în orice stare a procesului, până în momentul când nu intervine, asupra dreptului contestat, o hotărâre definitivă cu putere de lucru judecat;

Că, prin urmare, în împrejurările arătate mai sus și întrucât n'a intervenit o hotărâre definitivă asupra dreptului contestat, Curtea de apel n'a violat art. 1402 și urm. c. civ., când a examinat și admis retractul litigios după ce a stabilit filiațiunea Mariei Zisu, în raport cu de cujus;

Că, acest motiv de casare este nefondat și că să fie respins;

Asupra motivului II de casare :

«Rea aplicațiune a regulilor din codul civil, relative la capacitatea unei tutoare legale, în special a art. 413 c. civ., denaturare de acte și exces de putere, întrucât Curtea fără a examina dacă e în interesul minorilor să ofere retractul litigios, autoriză pe tutoare, ca în cazul când Curtea l-ar admite, ea să facă împrumutul necesar, ceea ce exclude chiar ideea unei autorizări implicite».

Având în vedere că, pentru a respinge propunerea de retract litigios, recurenții au invocat între altele, că avizul consiliului de familie prezentat de tutoarea Maria C. Popescu, nu este dat cu îndeplinirea formalităților cerute de art. 413 c. civ., pentru încheierea unei tranzacțiuni, cu care se aseamănă retractul litigios, și anume avizul a trei juriconsulți și concluziile procurorului, și că, în tot cazul, așa cum este dat avizul, nu rezultă din el că consiliul de familie și-a dat avizul asupra utilității pentru minori de a propune retractul litigios;

Audiența dela 16 Ianuarie 1915

Președinta d-lui V. Râmniceanu, președinte

Simion N. Pisău cu Societatea „Astra-Română”

CONCESIUNI PETROLIFERE. — CONSOLIDARE — HOTĂRÂRE DE CONSOLIDARE. — EXECUTAREA EI. — OPOZABILITATE. — ART. 3 ȘI 7 DIN LEGEA DE CONSOLIDARE DELA 1904.

Hotărârea de consolidare, prin derogare dela dreptul comun în materie de lucru judecat, odată executată, este opozabilă oricui și prin urmare orice vițiu de formă ori de fond ar atinge acea hotărâre, nu mai poate fi pus în discuțiune după executarea ei în formele legale.

No. 8. — Respins recursul făcut de Simion N. Pisău, contra deciziei No. 175 din 1912, a Curței de apel din București, secțiunea II, în proces cu societatea «Astra-Română».

S'a ascultat citirea raportului făcut în cauză; pe d-l avocat D. Negulescu, pentru recurent, în dezvoltarea motivelor de casare; pe d-l avocat N. G. Saita, pentru intimată, în combateri.

Curtea deliberând,

Asupra motivelor de casare trase din violarea art. 3 și 7 din legea de consolidare, art. 160 pr. civ. și greșita aplicare a art. 403 pr. civ.

Având în vedere deciziunea supusă recursului din care se constată, că recurentul S. N. Pisău, a cerut în anul 1911, comisiunei de consolidarea drepturilor de concesiuni petrolifere din județul Prahova, a i se consolida dreptul de concesiune ce a luat în acel an dela Gh. Mitrea Ene, asupra a două parcele situate în comuna Filipeștii de pădure, din care singura în discuțiune astăzi este aceea în suprafață de 2 hectare 2705 m. p., de oarece asupra celeilalte, în suprafață de 5005 m. p., admitându-se contestația făcută de societatea «Astra Română» de către comisiunea de consolidare, S. N. Pisău n'a mai făcut apel în contra deciziunei acelei comisiuni; că, în ce privește parcela de 2 hectare 2705 m. p., făcându-se asemenea contestațiunii de către societatea «Astra-Română», această societate a susținut că terenul în discuțiune îl are în concesiune dela Panait Poteraș, încă din anul 1900 și că l-a consolidat prin hotărârea comisiunei de consolidare cu No. 596 din anul 1906, pe care a și executat-o în anul 1909; că, S. N. Pisău a susținut însă, că acel teren nu mai era proprietatea lui Panait Poteraș încă din anul 1898,

Considerând că Curtea de apel a respins primul mijloc de apărare ca nefondat, pe motiv că formalitățile cerute de art. 413 c. civ., pentru încheierea unei tranzacțiuni de către tutore nu au a fi îndeplinite și atunci când tutorul propune retractul litigios;

Că, judecând astfel, Curtea de apel nu a comis exces de putere și n'a aplicat greșit regulile relative la capacitatea tutorului și în special art. 413 c. civ., cum se pretinde prin acest motiv de casare;

Că, în adevăr, legea prin art. 413 c. civ., se ocupă în mod formal numai de cazul când tutorul va încheia o tranzacție și formalitățile cerute în acest caz nu pot fi întinse prin analogie și la alte cazuri, cum este în speță, când tutorul propune retractul litigios;

Că, deși tranzacțiunea, ca și retractul litigios, are de efect de a pune capăt unui proces, însă deosebirea între ele este fundamentală, căci pe când tranzacțiunea este un contract pentru existența căruia se cere consimțământul ambelor părți, retractul litigios constituie un mijloc de apărare, o facultate ce are acela în contra căruia s'a cedat un drept litigios de a se subroga în drepturile cesionarului, plătindu-i prețul cesiunii și accesoriile prevăzute de lege;

Că, pentru invocarea unui mijloc de apărare, legea nu cere și nici nu putea să ceară îndeplinirea formalităților speciale cerute pentru încheierea unei tranzacțiuni;

Considerând că, în ce privește cesiunea de a se ști dacă, astfel cum este dat în speță avizul consiliului de familie, rezultă că consiliul a deliberat și a autorizat propunerea de retract litigios, Curtea de apel constată că o asemenea autorizare rezultă că a fost dată în mod implicit, deoarece consiliul a autorizat pe tutore să facă împrumutul necesar pentru a plăti prețul cesiunii și accesoriile, dacă judecata va admite retractul litigios;

Considerând că interpretând astfel avizul consiliului de familie, instanța de fond a uzat de un drept al său suveran, fără să denatureze conținutul aceluiaș aviz;

Că, prin urmare, și acest al doilea motiv de casare este nefondat¹⁾.

Pentru aceste motive, respinge.

1) Al treilea motiv de casare se referă la interpretarea acțiunii intimății în recurs de către instanța de fond, care constituie un drept al său suveran. N. R.

deoarece acesta îl vânduse în acel an concedentului său G. Mitrea Ene, care nefiind citat că platnic funciar la consolidarea obținută de autorul societății «Astra-Română», hotărârea de consolidare obținută de autorul societății nu-i poate fi opozabilă recurentului, conform art. 3 din legea de consolidare; că, Curtea de apel a admis contestația societății «Astra-Română» și a respins cererea de consolidare făcută de S. N. Pisău pe temeiul art. 7 din legea de consolidare;

Considerând că legea din 1904, privitoare la consolidările petrolifere, pentru a asigura și înlesni deci exploatarea de petrol, în interesul economic al țării, prin derogări de la dreptul comun în materie de lucru judecat, a prevăzut în art. 7, că hotărârea de consolidare odată executată, va fi opozabilă oricui și prin urmare orice viciu de formă, ori de fond ar atinge acea hotărâre nu mai poate fi pus în discuțiune după executarea ei în formele legale;

Considerând că este adevărat, că prin art. 3 din aceeași lege se prevede, că hotărârea de consolidare dată fără citarea proprietarului funciar, nu-i poate fi opozabilă acestuia, dar sancțiunea acestei dispozițiuni presupune cazul că o astfel de hotărâre, obținută în mod neregulat, n'a fost executată, căci numai astfel se pot concilia dispozițiunile art. 3 și 7 din legea în discuțiune, dar, dacă acea hotărâre s'a executat cu toate măsurile prevăzute de lege, fără ca cu această ocaziune, pe cale de contestație să se pue în discuție valabilitatea ei, ea dobândește irevocabil autoritatea de lucru judecat față de oricine, și o discuțiune ulterioară în această privință este inadmisibilă.

Că, în asemenea condițiuni, Curtea de apel respingând cererea de consolidare făcută de recurentul S. N. Pisău, n'a comis nici un exces de putere și n'a violat nici unul din sus citatele texte de lege;

Considerând că deciziunea Curței de apel menținându-se pe dispozițiunile art. 7 din legea consolidărilor petrolifere, este fără interes a se cerceta celelalte motive de casare, așa că motivele sunt nefondate și recursul cată a fi respins;

Pentru aceste motive, respinge.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI NEAMȚU

Audiența dela 11 Decembrie 1914

Președinta d-lui G. Petrescu-Dâmbovița, președinte

Sofia Rapaport cu Herșcu Rapaport ș. a.

TESTAMENT. — ACȚIUNE ÎN ANULARE — PĂRȚI CU VOCATIE LA SUCCESIUNE. — NEINTRODUCERE ÎN CAUZĂ.

TESTAMENT MISTIC — ACT DE SUBSCRIȚIUNE. — IDENTITATEA TESTATORULUI. — CONSTATARE FĂCUTĂ PRIN PROCES-VERBAL OSEBIT. — ART. 814 C. CIV. — ART. 33 L. AUT. ACTELOR.

1° Acțiunea în anularea unui testament nu poate fi respinsă pe motiv că nu s'a introdus în cauză toate părțile ce eventual ar avea vocațiune la succesiunea lui de cuius, întrucât potrivit art. 797 c. civ., numai acțiunea în împărțeală ar fi nulă dacă nu ar cuprinde pe toți moștenitorii.

2° Legiuitorul în vedere de a asigura secretul dispozițiunilor cuprinse într'un testament mistic a prevăzut în art. 864 c. civ., îndeplinirea unor anumite formalități care trebuiesc constatate sub pedeapsă de nulitate în actul de subscripțiune. Toate celelalte cerințe prevăzute de art. 33, l. aut. actelor, precum starea de boală, locuința unde a instrumentat judecătorul și identitatea testatorului, pot să fie constatate și prin osebit proces-verbal fără a atrage nulitatea actului de subscripțiune.

Tribunalul,

Asupra acțiunii introdusă de Sofia Rapaport văduvă din Tg. Neamț, cu petițiunea înregistrată la No. 16222 din 1911, și cu cea înregistrată la No. 13324 din 1913, prin care chiamă în judecată pe Herșcu Rapaport proprietar din Tg. Neamț, Daniel Rapaport domiciliat în Focșani, Mindla Șulem Schwartz domiciliată în Iași și soțul său Șulem Schwartz pentru autorizare și alții, pentru ca față de toți aceștia să se anuleze testamentul mistic lăsat de către defunctul Haim Burăh datat 25 Noembrie 1888 și aflat în depozitul grefei tribunalului Neamț, și să se declare deschisă succesiunea numitului Haim Burăh ca și cum testamentul nu ar fi existat și să se împartă între numiții averea succesorală conform vocațiunii lor la moștenirea numitului defunct.

Având în vedere actele din dosar, susținerile și concluziunile părților;

Având în vedere că prin acțiunea de față reclamanta Sofia Rapaport, în calitate de străne-poată de frate primar al defunctului Haim Burăch a chemat în judecată pe Herșcu Rapaport și ceilalți moștenitori de sânge ai defunctului și a cerut în prim loc ca față de numiții, tribunalul să anuleze testamentul mistic cu data de 25 Noembrie 1888, lăsat de numitul Haim Burăch și numai în cazul când se va anula acest testament, ca consecință să se declare deschisă succesiunea lui ab intestat și să se procedeze la împărțirea averii conform legei;

Că, astfel fiind, tribunalul urmează a se pronunța mai întâi asupra cererii de anularea testamentului lui Haim Burăch;

Având în vedere că în drept reclamanta cere anularea testamentului mistic cu data de 25 Noembrie 1888, al defunctului Haim Burăch pentru următoarele viții de formă:

Că, judecătorul delegat nu constată în actul de subscripțiune cum a stabilit indentitatea lui Haim Burăch, dispozițiunea art. 864 c. civ., urmând a fi combinată cu dispozițiile cuprinse în art. 10, 13, 18, 19, al. 2 și 5 din legea autentificării actelor cu modificările din 1887;

Că, în actul de subscripțiune nu se găsește cazul de boală al testatorului și nici nu se constată domiciliul lui Haim Burăch, unde a instrumentat; că toate aceste formalități sunt prescrise sub pedeapsă de nulitate a actului de subscripțiune, nulitate care atrage după sine pe aceia a testamentului însuși, dacă acesta nu ar putea valora ca testament olograf când ar fi scris în întregime semnat de testator și datat;

Considerând că în adevăr actul de subscripțiune sau mai bine zis de superscriere, cum se exprimă d-l D. Alexandresco (vol. 4, partea II, p. 99), încheiat de judecător pe plicul sigilat prezentat de Haim Burăch, ca conținând testamentul său mistic, nu constată indentitatea lui Haim Burăch, și nici cazul de boală a testatorului, precum nici domiciliul lui Haim Burăch, cu strada și numărul casei; că totuși întrucât judecătorul-delegat a constatat prin osebit proces-verbal indentitatea lui Haim Burăch, cauza de boală a acestuia și domiciliul lui unde a instrumentat, lucrarea sa nu mai poate fi isbită de nulitate; că legiuitorul în vedere de a asigura secretul dispozițiilor testamentare cuprinse într'un

testament mistic, prevede în art. 864 c. civ., îndeplinirea unor anumite formalități care trebuie constatate sub pedeapsă de nulitate în actul de subscripțiune încheiat de tribunal sau de judecătorul-delegat a instrumenta la domiciliul testatorului; că, conform citatului articol actul de subscripțiune trebuie să constate prezentarea testamentului strâns și pecetluit de către testator, declarațiunea acestuia că dispozițiunile din acel act sunt testamentul său, scris și iscălit de el și subsemnarea plicului de către judecător și testator, toată lucrarea va fi făcută fără întrerupere, *uno contexto eodemque tempore*;

Că, acestea fiind cerințele legiuitorului cu privire la formarea actului de subscripțiune și a formalităților ce el trebuie să cuprindă, nu se poate adăoga la aceste cerințe și a induce o nulitate care nu e prescrisă formal de lege, din faptul că actul de subscripțiune nu constată și îndeplinirea celorlalte formalități pe care le prevede legea pentru autentificarea actelor, fără însă a cere ca această îndeplinire să fie constatată chiar în actul de subscripțiune;

Că, aceste formalități cerute de art. 33 din legea autentificării actelor, cum ar fi starea de boală, locuința unde a instrumentat și indentitatea testatorului, judecătorul delegat poate să le constate și prin osebit proces-verbal, iar nu numai prin actul de subscripțiune unde uneori din cauza spațiului restrâns al plicului testamentului, ar fi și materialmente imposibil să se însereze îndeplinirea acestor formalități (Cas. I, decizia 786 din 1913);

Că, în speță, întru cât judecătorul-delegat constată în osebit proces-verbal cazul de boală a testatorului, domiciliul unde a instrumentat cu arătarea stradei și numărul casei, precum și indentitatea testatorului, s'au îndeplinit și dispozițiunile art. 33 din legea autentificării actelor.

Că astfel fiind cererea de a se anula testamentul mistic cu data de 25 Noembrie 1888, a defunctului Haim Burăch din Tg. Neamț, pentru aceste viții de formă, nefiind întemeiate, urmează a se respinge, fiind inutil a se mai discuta cererea de împărțirea averii numitului defunct.

Pentru aceste motive, redactate de d-l Președinte, respinge acțiunea, etc.

Semnații: G. Petrescu-Dâmbovitză, B. Crivăț.